

# GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esce de 2 ori: Mercuris si Duminica, Fieca una data pe septimana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe  $\frac{1}{4}$  3 fl. v. a. Tiaris esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 98.

Brasiovu, 21/9 Decembre 1864.

Anulu XXVII.

## MONARCHIA AUSTRIACA.

Catra onorabili cititori!

Sorgintea nefericirii unei natiuni a fostu totdeauna trist'a imparechiare si scisiunea virita — si nutrita cu scopu — intre membrii unui poporu! — Intre celalalte principii mantuitoarie, pe cari leau representatu si leau aparatu aceste foii cu putere si cu sacrificia erculee, puse pe altariulu natiunii din partea tuturor barbatiloru preluptatori acum de 27 ani, mai profesesa ele si principiulu de a nutri bun'a cointielegere, de a reconcilia poterile, ca celu pucinu in timpi viforosi se se concentrese tote in templ'a puteriloru unite, a neprofanatei concordie. — Ce rezultate se potu secepa din seminti'a aruncata de aceste foii, va sci judeca On. Publicu, care a urmaritu pasii loru din ani in ani, semestru de semestru. — Noi nu ne vomu retrage inca din postulu de vigilia, ce l'amu ocupatu de atata timpu si inca cu tota santiana' a consciintiei si vighiarea cea mai neadormita; numai natiunea si venerabilele ei capacitati se ne mai intinda generosulu concursu cu sprijirea, contribuindu fiacare la comun'a misiune si cu productele ingenialoru sale, cum vedemu, ca facu barbatii altoru natiuni.

Dela acestu concursu va depinde si imbunatatirea foiloru si esirea loru pe septemana cu pretiulu si cu conditionile din fruntariu.

Redactiunea, fidela binelui natiunii si patriei, va procede totu din punctulu-de-vedere celu mai cercuspectu si mai priintiosu intereselor comune, ca si pana acum cu acea santiana a consciintiei, cu care a procesu dela inceputu. Ve rogamu inse ca se binevoiti a grabi cu tramiterea prenumeratiunei, ca se ne scimu intocmi cu ambe foile.

## Telegramulu Redactiunei.

Bucuresci 18/6 Dec. 8 ore de nopte, sositu in 20/8 6 ore 35 min. ser'a.

„Astadi se deschise senatulu si camer'a electiva. Inaltimea S'a Principele ceti unu mesagiu lungu, memorandu situatiunea tierei de inainte de 2 Maiu si dandu sem'a inaintea reprezentantiloru natiunii despre intrebuintiarea poterii extraordinarie, care i-o incredintia natiunea. Alteti'a S'a si exprima profund'a recunoscentia personala precum si a patriei pentru Sultanelu precum si pentru suverani, carii au recunoscutu actulu din 2 Maiu si au incuviintiatu nouele institutiuni, votate de „Poporulu Romanu.“

Mesagiulu fu salutat cu aclamatiuni entusiastice. Deputatii romani de deosebite rituri: ortodocsu, catolicu, armenu, protestantu luara parte antaiaora la camera; ei au depusu juramentulu inaintea respectiviloru preoti, cari erau convocati specialuminte la acesta ceremonie solennela.

Dupa depunerea juramentulu reapuca Alteti'a S'a Principele Domnitoriu cuventulu si propuse camerelor vivate in onorea Sultanelu si a poteriloru garantatorie de autonomi'a romaniloru. Vivate repetite senatoriloru, deputatiloru si tribunelor! Marele corpu de statu fu de facia in acest'a siedintia. Principele fu

beneventatu si aclamatu de poporu in venirea si deparatarea S'a.“

## Desbaterile senatulu imperialu,

despre starea finantieru, a 3 furtuna parlamentara.

Continuanduse desbaterile asupr'a adresei in 5 Dec. despre finantie, armata si administratiune, ref. Dr. Giskra espune, ca comisiunea in majoritate mare a fostu unita in convincerea s'a cumca silinti'a regimulu de a se face economia nu e de ajunsu, cu tote ca numai asia se pote aduce in economi'a de statu una ordine spre a vindeca deficitulu celu permanentu. Reductiuni in armata se potu face fara a espune statulu vreunui periculu; espune in cifre, ca spesele ordinare au totu mai crescutu din anu in anu si apoi incheia, ca procederea de acum nu arata vre-una silintia de a face economia, cu tote ca acum si comisiunile provinciale se afla in activitate, si au luat una mare parte din agendele oficialoru politice asupra-si, ba si numerulu si salariile s'au mai micioratu. Hermann dice, ca la starea cea rea a finantieru Austriei porta mai multu vin'a administratiunea cea pre complicata si tardia, care costa mai multu de 4 eri pe, catu costá pe la a. 1849.

Dr. Herbst ascrie relei stari finantiale totu descuragiulu si apati'a ce se latiesce, si acest'a lasa dupa sene rele urmari pentru desvoltarea constitutiunei, pentru-ca ea din di ce merge impinge totu mai multi in sirele opusetiunii, nu acele opositiuni, care sta strinsu pe terenulu constitutiunii si alu desvoltarii ei spre binele Austriei, ci in sirele acele alte opusetiuni, care se teme de desvoltarea data prin patent'a din Fauru, si cari credu, ca voru afla mantuinti'a Austriei in alte impregiurari, cu alta base de desvoltare. Dece regimulu s'ar' conduce de spiritulu constitutiunii ar' recunosce, catu pretiu are publicitatea, si ar' primi opiniunea publica indreptatita. Unu asemené regimu va ave reprezentanti'a si organele sale in tote cercurile pana si in pres'a publica, care are problem'a a exprime opiniunea publica cea adeverata, si ministeriulu va fi prin ea aparatu, inse unu regimu, care nu pune pretiu pe publicitate, care nu da insemnate opiniuni publice, care se tiene pe sene si barbatii din birourile sale de singuri factori ai intieptiunii de statu si ori-ce dechiarare de opiniune, ori-ce critica o consideresa de atentatu indreptatu catra singura indreptati'a acest'a intieptiune, unu regimu ca acel'a va cade fara voi'a s'a in contrastu cu opiniunea publica, va trebui se si inultiésca organele necesarie de asemené opiniune cu imultierea speselor. Pe scurtu cuprinsulu intregi cuventai de vr'o 5 spalte se pote resumá asia: ministrulu de finantia propune unu bugetu fictivu, deficitulu e cu multu mai mare de catu s'a pusu in bugetu, spesele sunt puse in cifra mai mica, de catu voru fi in fiintia, veniturile sunt preliminate cu cifra pre mare, care nu va pote esi la resultatu realu, contributiunile direpte se scotu cu anevoie mai numai cu esecutiuni militare, si insira esecutiunile din Ardélu si Ungari'a, contributiunile indrepte dau venite din ce in ce totu mai pucine, pentru-ca poporulu se seracesce, imprumutele de statu subtragu capitalele dela industria, fara de care acest'a nu pote prosperá, unu regimu,

care nu vré se face economia, ci incarca spese peste spese, duce si statulu in ruina si nu lu póte feri de bancrotia.

Min. de finantia Plener explica cum sta regimulu, facia cu cuprinsulu adresei despre finantie, care accentuasa necesitatea, ceea ce cere „cá economi'a se se face fapta, venitele se fia de ajunsu pentru portarea speselor, doresce reducerea armatei si a flotei si sfaduesce una urgenta reintórcere dela procederea de pana acum.“ Elu dice, ca 3 bugete s'au facutu pana acum pe calea constitutionala. Senatul a redusu cifrele bugetului propusu de regimu la mesur'a ce o a aflatu de lipsa; legea finantiala dovedesce marginile economiei. Déca regimulu d. e. in anulu 1862 preste positiunile legii de finantia in total'a administratiune civila si militara a mediulócitu inca una pastrare de 3,945.000 fl. asia crede, ca regimulu nu merita imputarea, cumca nu si-a implinitu obligatiunea de a face economia si apoi proceda mai incolo. Intre altele vine si la cursulu hartiilor de statu devedindu, ca d. e. obligatiunile de 5% erá in Ianuaru 1861 cu 55, éra acum in Nov. se afla la 66; metalicele de 5% dela 62 s'au suitu la 72, imprumutulu nationalu delá 74 la 79, pe candu si cursulu argintului a scadiutu dela 150 la 116 ad. cu 30%. Caus'a imbunatatirii acesteia jace in mesurile constitutional, cari ori catu de defeptuóse se descriu a fi, totusi nu si-au gresitu scopulu. Despre starea caselor reportésa, ca activulu loru in tóta monarchi'a se afla de siguru la 60—70 mil. bani disponibili si operatiunea cu 25 mil. inprumutu a privitu numai cas'a centrala si casele capitale provinciale. Nu e dara adevveratu, cumca cele 70,000.000 din 1862 ar' fi disparutu, ci ele se afla in celé 7000 de case ale monarchiei austriace. Militi'a se totu reduce 'si regimulu face si a-ci posibila impucinarea bugetului. Deci nu era de lipsa, cá in desbatere se se descria cu colórele cele mai negre si mai escentrice nevoile tierii nóstre. Durere, ca seu dedatu ómenii, cá numai se detraga si se vorbésca totu numai de reu despre legislatiunea, institutiunile, administratiunea nóstra si inca pe catu se póte mai aduncu, incarcandule cu ocará si descriindu situatiunea cu multu mai rea de catu cum se afla ea in fapta. Noi ne degradamu cu manier'a acesta inaintea altoru natiuni si state, cea ce nu se potriveste cu scopulu nostru. Senatul are bugetulu la mani, elu ilu va ecsamina si va pasi si la economia. Spre a face acésta nu avea de lipsa a face inainte atata vorba, care mai multu ne strica de catu ne folosesce. Aici se dechiara ministr. cav. de Francu dupa ce espune, cumca in Lombardi'a si in vecinatate nu se afla 130.000 ci numai 11.300 fetiori si 17.000 se afla prin cetatiunile federatiunei germane, prin Dalmati'a si Ardealu, ca elu va espune comitet. finantiariu necesitatea starei presente de pace, de a sustiené armat'a gata de bataia si 'si arata dorinti'a cá ministru, ca n'ar' fi se se anine de limb'a clopotului partile nóstre cele slabe, ca armat'a patriotica va rebonifica cu interesu siertfele finantiari, candu va urma verunu atacu in contr'a intregitatei Austriei, care, póte ca nu e asia de parte. —

Dr. Giskra repete, ca e fapta fóre neci o indoiela, ca spelele totudeuna sunt mai mari de catu venitele, si pe nedreptu se arunca vin'a pe senatu. Candu se facura propuneri de reduceri mai mari in bugetu, din part. reg. totudeuna s'a datu dechiararea, ca nu e cu potentia. Descrierile de si fura cu colorii negre depinse, dar' apoi neadeveru nu s'a vorbitu, mai bine se ne recunoscemu erórea, se facemu reduceri, scaderi in bugetu, ca altufeliu drumulu duce numai la ruinarea statului. Se votésa si alineele se primescu pana la a 19.

Pre nunti am u, ca in 15 se mai tienù o sied. in obiectulu rebonificarii vamii pentru esportulu zaharului din napi ce se primi si pentru scaderea cu 10 procentu a contributiunei la producerea spirituóseloru, ce se inapoia la comitetu. Pana pe la 7—9 Ian. siedintiele voru pausa. —

## Diet'a Transilvaniei. Sied. din 17 Dec. (Cap.)

### Titlulu 7. „Recrutare“.

Pentru diete si spese de caletoria comisiuniloru miste e-liberatórie si barbatiloru de incredere sunt preliminati fl. 1000. De si in respectulu acestei recerintie escatu in tempurile cele mai decurundu nu se afla neci o basa, comitetulu din punctu de vedere, cumca acésta mesura prin efeptuire esacta si va comprobá scopulu binefacatoriu, n'au crediutu de cuviintia a consilia economia prin stergerea acestui postu, cu atat'a mai multu, ca-ci prin delaturarea lui nu s'ar' influentiá de ajunsu spre impucinarea aruncariloru de dare; si asia se face propunere:

„Cá titlulu 7. inca se se recunósca si se se petréca in preliminaru.“

Baritiu interpelésa, ca ce se facu cu sumele de bani, ce se scotu prin esecutiune militara dela parintii celoru indatorati la militare, intra in fondulu tierii nóstre, ori airea? si déca airea, unde? — Representantele regim. dice, ca asta intrebare se póte face la Representulu imp.; elu 'nu sci se curga ceva din acele tace in fondulu tierii, é' Haupt espune, ca neci la militi'a esecutatoria n'a ajunsu cum arata socotelele.

### Titlulu 8. „Spese de prejunctiona.“

Preinsemnati sunt 6000 fl.

Acésta prestatiune a rebonificarei prejunctioneloru din fondulu de concurentia, amesurata cu 4 cruceri de calu si milu, cá adausu longa tacs'a defipta erariala pentru prejunctiona custatória in 26 de cruceri, se baséza mai alesu pre publicatiunea inaltei c. r. locotientie de 14 Sept. 1855. (Buletinulu legiloru provinciali II. sectiune Nr. 30 ex 1855) si pre mai multe ordinatiuni urmatóre, in specie pe normalele principali ale inaltei comande supreme, anume din 17 Aprile 1859, si asia se face propunere:

„Inalt'a dieta se binevoiesca: a petrece in preliminaru recerinti'a titlului 8 de 6000 fl. in acceptare, ca inaltulu regimulu i se va dá ocaziune de a imari tacs'a competintiei erariali dupa cuviintia si va curá, cá la dislocari eventuali de trupe se nu se insarcinese acésta miaera tíera preste mesura in comparatiune cu alte provincie, ce se bucura de medie de comunicatiune neasemenatu mai favorabile, si se o scape de aceste spese ce abiá le póte portá.“ Se priimesce.

### Titlu 9. „Spese de straportarea vagabundiloru.“

Aceste spese se cuprindu in cifra de 5100 fl. si-su fundate mai alesu prin ordinatiunea locutienintiala din 5 Maiu 1857, Nr. 2664 (bul. legiloru prov. Nr. 11 din 1857, II. sect.), emisulu ministeriulu de interne din 11 Novembre 1857, Nr. 30619/5012, si ordinulu locutenintiei Nr. 26494/2297; apoi ord. guberniale Nr. 4106/1861.

Macaru ca si asupr'a acestui postu lipsescu ratiunile incheiate, ce ar' poté servi de dreptariu, propunemu:

„Se se incuviintiese acestu titlu cu 5100 fl. si se se petréca in preliminaru.“ Se priimesce.

### Titlulu 10. „Cladiri pre uscatu si pre apa.“

Preliminati sunt 15.000 fl. pre anulu 1865.

Se lasamu recerintiele straordinarie pentru anulu curinte, anume spre reconstruirea puntiloru striccate prin esundatiuni, cauta inse se recomandamu in particulariu acestu titlu inaltei diete cu respectu la cladirile cele multe, ce sunt de lipsa. Macarca nu sunt conspecte speciali, lips'a in genere se póte totusi privi de neaperata, si facemu propunere:

„Inalt'a dieta se binevoiesca a incuviintia sum'a de 15000 fl. receruti pentru cladiri pre uscatu si pre apa; inse totuodata se róge pre in. regimulu, cá se presentese dietei celei mai de aprópe o programa completa a constructiunei de drumuri pentru an. 1865/1866 si se i asterna unu proiectu de lege privitoriu la concurenti'a lucrului de drumu.“

Aici intrebatu de Binder descopere Ranicher repr. regimului, ca in an. 1864 s'au avisatu la cass'a fonduriloru tierii preste totu 32.014 fl. 34 $\frac{1}{2}$  cr., si anume: pentru soaunulu Ciucului 2168 fl. 61 cr., pentru alu Odorheiului 2482 fl. 98 $\frac{1}{2}$  cr., pentru alu Muresiului 1197 fl. 64 cr., pentru com. Turdei 6901 fl. 72 $\frac{1}{2}$  cr., pentru alu Albei de diosu 6767 fl. 38 cr., pentru alu Mercurei 68 fl. 37 $\frac{1}{2}$  cr., pentru alu Clui siului 319 fl. 98 $\frac{1}{2}$  cr., pentru alu Dobacei 639 fl. 81 $\frac{1}{4}$  cr., pentru alu Hunedórei 2740 fl. 47 cr., pentru alu Solnoculu. din launtru 304 fl. 19 $\frac{3}{4}$  cr., pentru alu Cetatii de balta 363 fl. 39 $\frac{3}{4}$  cr., pentru districtulu Naseudului 1967 fl. 7 $\frac{1}{2}$  cr., pentru comitatulu Albei de susu 386 fl. 3 $\frac{1}{2}$  cr., pentru Trei-Scaune 63 fl. 76 cr., pentru distr. Fagarasiului 2932 fl. 26 cr., pentru scaunulu Cohalmului 2734 fl. 34 cr., pentru alu Sighisiórei 60 fl., pentru distr. Brasiovului 16 fl. cr. Preliminati cá neaperatu de lipsa, dar' inca neasemnati sunt recerintie cu totulu de 22.264 fl. 95 $\frac{1}{2}$  cr. sum'a intréga, ce se cere, face dar' 54.679 fl. 60 $\frac{1}{4}$  cr.

Aici propune Mogia a se cladi pe campia mai multe ramuri de drumuri, altii altele, in urma inse se primi si aici propunerea comitetului cu adausulu lui Obert, care propuse o retiea intréga dar' nu numai unu programu (Va urmá).

Sabiiu. „Tel. Rom.“ no aduce unu estrasu din

### Protocolulu

ce s'a lúatu in siedinti'a lunaria a comitetului Asociatiune,

transilvane romane tinnuta in 6 Decembre c. n. 1864 din care scotemu acestea: Escelenti'a S'a d. presiedinte alu Ai asociatiunei presentéza reportulu casierului despre starea casei Asociatiunei pre tempulu acestei siedintie, din care se vede ca cas'a Asociatiunei pre acestu tempu are in proprietata s'a dupa subtragerea erogatiuniloru de pana acum summ'a de 20,929 fl. 24 cr. v. a. Se ia spre sciintia.

Se face reportu despre tenerii stipendisti, si ca unu stipendu resultatu se da studiutelnu Dion. Radescu. Domnulu oficialu la c. r. monetaria din Belgradu Victoru Piposiu daruesce pentru museulu Asociat. trei bucati de moneta vechia. Se priimesce cu recunoscintia.

Secretariatulu reportéza in ordine despre summele intrate la cas'a Asociatiunei dela siedinti'a comitetului din 8 Novembre a. c. pana la cea presenta, cu acea observare, ca summele incurse se voru publicá in unulu din Numerii viitori ai „Telegrafului Romanu.“ Se ia spre sciintia.

Secretariulu II. propune, cá in interesulu prosperarei bibliotecei Asociatiunei se se publice regulatu din tempu in tempu cartile incurse la acea, se decide:

cá resp. bibliotecariu se fia poflitu a publicá din tempu in tempu cate unu conspectu despre cartile intrate la bibliotec'a Asociatiunei si inca de pre tempulu incetarei cu publicarea. Urméasa suscrierea.

UNGARIA. Diurnalistic'a Ungariei nu e multiamita, cu hotarirea senatului imperialu asupr'a causei lui Rogawski si vede, ca foculu celu mare de opositiune se potoli in ap'a regimului si ér' nu se pré potu incaldi la elu. In urmarea acésta se mai redusera si sperantiele concepute pentru dualismu la singur'a sperantia pentru convocarea dietei, pentru care la cancelari'a ungara se va intr'uni o comisiune spre a pregati proiectele de lege pentru diet'a Ungariei. La ordinea dilei se afla comentarea unei brosiure. „Trei ani de cërta constitutională“ esita in Lipsi'a, din condeiu magiaru, care descopere in detaiu tóte experimentele ce s'au facutu dela nascerea diplomei pana acum si coprinde multe descoperiri de suptu regimele Ungariei premenite pana acum, numindu nebunia a sili pe unu poporu la ecsercearea unui dreptu de constituitione, pentru care elu nu are vóia a colucra si ple-désa si pentru sustienerea uniunei Transilvaniei cu Ungari'a intr'atata, in catu si in contr'a vointiei celorulalte popóra se se faca sila a se primi uniunea. Contradicerea autorului in aceste 2 pretensiuni ne face, se scimu judeca despre tóta cint'a brosiurei.

AUSTRIA INFERIORA. Vien'a 17 Dec. Mai. S'a imperatulu cu resolutiune din 26 Nov. 1864 a concesu cá besericea gr.-n. unite se-i se dè pe viitoriu in totu comerciulu ei oficiosu numirea „gr.-orient.“

„Conc.“ aduce din cercurile mai inalte scirea, ca in diu'a de s. Andreiu se va decide metropoli'a romana, cu unu episcopatu in Caransebesiu.

## Cronica esterna.

Statele germane mediuloie se simtiescu amenintiate in eesistinti'a loru prin minorensarea ce o suferu din partea Austriei si Prusiei si pórtá frica, ca in urma si federatiunea stateloru germane se va nadusi. Asia diurn. din Bavari'a provóca statele midiuloie la unire, cá se 'si stóroa dreptulu egalu pentru fiacare statu in Uniunea acésta, si se crede, ca voru tiené unu congressu.

In FRANCI'A se astépta respunsulu Papei la impartasirea conventiunei pana la 31 Dec. Napoleon s'a reintorsu din Compiene pe serbatori si pe diu'a de anulu nou, care oine sci, ce mai ascunde in sinulu seu. --

ROMANIA. (Contributiunile séu birurile). Cu ocaziunea ce avusem de a insemna cate oeva despre crisele comerciale si finantiale, am disu in Nr. 90 alu Gazetei, ca aceste tieri mai au inca atatea isvóre de venituri, care se potu exploata si intrebuintia fara neci o asemenare mai bine si mai bine si mai cu folosu de catu s'a intemplatu acést'a in trecutulu scl.

De atunci si pana acum se aflara ómeni, oarii acelea cu vinte ale mele le-au trasu la mare indoiela si s'au silitu a me aduce in propusu, cá si cum eu asiu dori, cá in tierile romanesci inca se se introduca atatea feluri de dari, cate se afla in „tiér'a neamtului,“ cum se esprima el.

Asia este dloru, mai voiescu se vediu pe concetatiunii unei tieri platindu la visteri'a ei cate 20 séu 30% din

venitulu loru curatu de oatu se ajungu eu séu pruncii mei a vedé cum se vinde insasi tiér'a intréga intre sunete de tobe si trimitie la straini pentru datorii. Au nu ne stau inaiutea ochiloru esemplele din timpulu nostru chiaru? Domene de statu pastrate de multe vécuri, cali ferate, parti de tiera, se punu zalogu séu se vendu pe vecia la plutocrati si inca numai cu pretiulu diumetate. Si óre in 2 Iuliu 1853 Rusi'a nu luase Principatele romanesci cá „zalogu (gagiu, pignus)“ dela Turci'a pentru pretensiunile ce dicea ca le are ceea catra acésta?\*)

Intr'aceea spre a scurta vorb'a se ne respicamu earasi totu numai in cifre. Deci se vedemu care si cate sunt acelea imposité séu contributiuni, pe care le platescu locuitorii principateloru unite anume dela 1860 incóce, cum si in ce proportiuni. Spre acestu scopu se scótemu positiunile din bugetulu anului 1861, carele apnoase a se lamuri relative mai bine si inca tocma in momentele unirii definitive.

Principatele unite isi au si ele veniturile loru directe si indirepte ca si alte staturi, numai in proportiuni si dupa si clase diferitóre.

### I. Contributiunile directe pe an. 1861 au fostu:

a)	Contributiunea dupa pamentu séu fontiaru lei**)	11,152.680
b)	personale numita si capitatia „	23,761.404
c)	de patente (dela negutiatori si industriari)	4,594.143
d)	pentru drumuri	8,322.112
	Sum'a lei	47,830,339

### II. Contributiunile indirepte:

a)	Duanele (vamile)	14,580.999
b)	Salinele (ocnele)	8,654.100
c)	Spirituósele	849.425
d)	Timbrulu (in Moldov'a)	800.000
e)	Telegrafele	1,700.000
f)	Postele	476.767
g)	Tacsele proceseloru	643.135
h)	pentru vendiari si licitatie	350.000
i)	asupr'a transiterii proprietatiloru robite	2,000.000
j)	amende (glóbe, pedepse) judecatoresci	14.000
k)	Plat'a (vam'a) poduriloru facute de statu	340.673
	Sum'a lei	30,409.756

### III. Venitu din dominiile statului.

a)	Dela dominiu propriu intielese	3,165.466
b)	Din catu remane dela monastiri	19,650.460
	Sum'a lei	22,815.926

### IV. Venituri diverse.

a)	Dela cutiile (ladile) comuneloru	1,159.955
b)	Dela monastirile inohinate subventiune	393.750
c)	Din platile functionariloru oprire pentru pensuni	1,534.400
d)	Tacsele pentru paspórté	432.764
e)	Sporirea din anulu 1859	2,568.682
f)	Venituri merunte	390.956
g)	Venituri estraordinarie	10,485.817
	Sum'a lei	16,966.324

Adunandu cele 4 sume principale in un'a totala, veniturile Moldavo Romaniei au facutu in a. 1861 lei 118,022.345

Impartiendu acésta sum'a cu 32 esu 3,688.198 galbeni imp., eara impartendu cu 6 (cam dupa cursulu de astadi) veniturile Principateloru unite au fostu in fiorini austriaci 19,670.390.

La acésta sum'a totala se cuvine a insemna mai nainte de tóte ca din contributiunile directe resulta o suma relative multu mai mica de catu e sum'a celorulalte trei positiuni, adica numai 47,830.339 séu in fiorini austr. 7,971.723.

Este prea adevératu, ca atatu contributiunile directe catu si veniturila indirepte ale Principateloru unite au fostu intre anii, 1834 si 1853 neasemanatu mai mici de catu sunt aceleasi in timpurile nóstre. Asia de es. venitulu tierii romanesci pe la 1840 era numai 18,000.000 lei eara spesele

\*) Vedi actele diplomatice cate s'au schimbatu dela mergerea lui Mentchikoff in Constantinopole pana la dechiararea resboiului, séu adica din Februariu pana in Sept. 1853.

\*\*) 31½ lei in cursulu visteriei facu 1 galbinu olandesu séu austriacu; inse in cursulr piatiei Bucuresciloru 32 lei este 1 galbinu. 1 leu are 40 parele. 1 fl. v. a. se póte lua dupa cursulu de astadi cam 6 lei. Acestea spre orientare.

tierii 17,000.000 lei, în catu remanea reserva de 1 milionu\*); pe atunci inse de es. si comerciulu era numai cá în léganu, pentru-ca în acelasiu anu 1840 esportulu a facutu numai 41 milioane lei, eara importulu 30 milioane. Singuru acestea doua cifre ne arata indestulu gradulu pe care stá înainte numai cu ani 25 agricultur'a, comerciulu si industri'a în Principate si la ce gradu ajunse pana în anii mai dincóce, candu precum amu vedutu cu alta ocaziune, în a. 1861 esportulu din ambele Principate s'a suitu preste 273 milioane lei, eara importulu (de marfi straine) preste 179 milioane.

Eata deci în ce proportiuni insuflatóre de respektu s'au dezvoltatu puterile productive ale ambeloru tieri romanesci; eara avendu norocire de pace si totuodata de unu regimu întieptu, liberalu si economu bunu au se se mai desvólte în dimensiuni care nu se potu precalcula.

Intr'aceea noi se remanemu pe longa starea de astadi a lucrurilor si se vedemu déca veniturile acelei tieri se mai potu imulti si déca de es. deficitu ce se arata în bugetulu publicatu mai deunadi, nu s'ar' poté acoperi totu din veniturile tierii fara neci o asuprire apasatóre a locuitoriloru.

Se ne întorcemu la contributiunea numita fontiară.\*\*\*) Acea în Tier'a romanésca se platesce cu 50%, eara la Moldov'a cu 40% din venitululu anualu. Inse din care venitu? Numai din acela care s'a potutu descoperi din contractele arendasiloru adica din catu platescu ei proprietariloru de mosii. Acelasiu inse abia s'a luat cu 123 milioane lei, candu elu dupa alte isvóra sigure trece departe preste 220 milioane lei, adica sum'a annuala pe care o platescu arendasii proprietariloru. Ear' proprietarii mari si mai mici, carii n'au arendasi, unde au remasu? Acsia cum s'au tacsatu? Si insii arendasii ce platescu din veniturile loru curate, care adesea facu preste 50 pana la 80% preste ceea ce platescu ei proprietariloru.

Mai în scurtu ca contributiunea pe mosii si pe veniturile loru în Principate mai necidecum nu este regulata, ceea ce fara unu catastro si fara clasificarea pamentului neci ca se póte, de catu numai într'unu modu provisoriu, inse si asia s'ar' poté scóte cate 50% în ambele tieri în locu de 11 milioane, de siguru 20 milioane lei. În alte staturi impositile pe veniturile mosiiloru sunt forte grele, adica cate 15 pana la 250%, de care Ddieu se farésca pe Principatele unite, inse 50% póte plati oricine fara neci o greutate, ceea ce ar' fi si de ajunsu pe ani îndelungati, pentru ca facunduse catastro acei 50% ar' arunca indata în anii urmatori preste 40 milioane lei. Contributiunea personala séu capitati'a (darea capului) ar' trebui se se stérgea cu totul indata ce s'ar' face catastro, eara pana atunci inea s'ar' poté reduce la 1/2 adica la 18 lei, din cauza ca aceea si din natur'a si dupa originea ei este nedrépta, asupritória pentru clasele mai de diosu si de altumintrea în cele mai multe staturi delaturata.

Din contra

Contributiunea pe patente, séu adica pe negutiatori si meseriasi ar' fi a se regula cu totul altufelu, dupa altu principiu alu economiei nationale. Statistic'a tierii\*\*\*) ne spune, cumca în Tier'a romanésca ar' fi la 38,376 eara în Moldov'a neci se scia cati sunt, ci numai din statistic'a dela 1849 a dlui N. Suti se afla ca ar' fi fostu pe atunci 10.695. Acestea cifre inse necidecum nu potu fi esacte. Unu comerciulu an. mai bine de 20 milioane galbeni nu 'lu pórtá numai atati individi. Ce vi se pare, ca numai vam'a ce se platesce dela marfi în Bucuresci trece preste 100 mii galbini, în Braila preste 30 mii, în Iasi totu cam atata, eara în Galati preste 110 mii galbini si asia mai departe. Deci contributiunea patentelor se se prefaca în contributiune totu de 50% dela venitululu curatu, pentru-cá se pricepa odata si negutiatorii si meseriasi, ca trebuie se 'si ajute patri'a, eara déca nu le place a plati 50% se se duca airca unde ar' avé se plátésca 10 si 250% póte si 400% dela tóte veniturile. În acestu casu

\*) Vedi Almanachulu din 1842 publicatu de colonelulu Blaremburg sub auspiciile fostului dn. Al. Dim. Gica.

\*\*) Pe pamentu, mosii, Grundsteuer, în Principate inse pana acum e numai amestecatura de contributiune pe pamentu si pe venite Grund- si Einkommensteuer. Red.

\*\*\*) Din anulu 1862.

ne remasimu ca darea dela patente n'ar' mai remané la cifra de 24 milioane lei, ci s'ar' sui la sum'a impatrata.

Amu adusu trei ramuri de contributiune dreapta numai cá de exemplu. Suntemu siguri ca o legislativa inspirata de curatul simtiu alu patriotismului ar' sci în d o i si veniturile indrepte si ale dominiiloru si tóte celelalte prin o simpla regulare si prin controla aspra, în catu veniturile statului romanescu se póta arunca pe usioru sum'a totala de 300 mil. lei, séu aprópe 10 mil. galbini, care suma le si este de trebuintia imperativa, déca voiescu nu numai a se conserva, ci si a prospera.

Déca o capitala cum e Berlinulu are venitululu preste 3 milioane taleri (à 1 fl. 50 cr. arg.), déca Vien'a 500 mii locuitori are aprópe 7 1/2 milioane fl. v. a. venitu anualu, eara pre longa aceea platesce si dari grele la statu, apoi 4 milioane 300 mii locuitori asiedati de provedintia la Dunare si mare se nu i póta face unu venitu comesuratu trebuintieloru sale?! —

B.

Nr. 31472—1864.

1—3

### CONCURSU.

Indurandu se Maiestatea S'a c. si ap. r. r. a concede pré gratiosu cu pre inalta s'a decisiune din 10 Augustu an. tr. în casulu acela, ce docentii privati ar' voli a prelege studiale la academiile c. r. juridice din Sabiiu si Clusiu în limba romana, se se primésca la studiile respective deschilinita 2—3 docenti privati, — cari pentru ca voru prelege 4—5 ore pre septemana deosebu studiale practice (colegia practica) voru poté fi recomandati la castigarea unei remuneratiuni semestrale în sum'a de 200 fl. pana la 250 fl. avendu pre lunga acésta inea indreptatirea, a primi dela auditorii mai avuti didactrulu pre fiesce care semestru, — în casu inse, candu le ar' tiené prelegerile acestea vre unu profesorulu ordinariu academicu, — atunci acest'a va poté fi recomandatulu la una remuneratiune semestrale de 150—160 fl. —

La urma se observa inea, cumca tempulu întrebuintiatulu la vreo academia în calitate de docente privatu, nu se va numera între anii de servitiu de statu. —

Volitorii de a concurge la acestu postu au de a predá suplicele loru de concurentia, pana în 10 Fauru 1865 directiuniloru academice respective. —

Sabiiu 28 Noembre 1864.

Dela gubernulu regiu transilvanu.

Nrulu 32250 1864.

### PUBLICATIUNE.

Lecturariulu germanu pentru clas'a a III-a scóteloru capitale romane a esitu de sub tipariu la provediatura c. r. de carti scolare din Vien'a. —

Cea-ce se aduce prin acésta la cunosointia publica — pre lunga aceea observare, — cum-ca unu exemplariu din numita carte consta 40 cr. v. a.

Sabiiu în 2 Decembre 1864.

Dela gubernulu regiu transilvanu.

Nr. 1149 civ.

1—3

### DECISIUNE.

Dupa-ce Theresia Rusu veduva dupa Sándor Mozes si fiulu loru Sandoru Mauritiu, pe longa tóte ca prin publicarea acestui tribunalu din 17 Sept. 1863 Nr. 515—693 s'a curentatu si respective provocatu a se presentá în antea acestui tribunalu, totusi în terminulu prefiptu de unu anu, aceia neci aici nu s'a presentatu, neci la curatorele ad actum Franciscu Ribitzey nu s'a facutu cunoscutu de mai sunt ei în viétia séu ba; dreptu aceea Rusu Theresia veduva lui Mozes Sandor si fiulu acestora Mauritiu Sandoru din Baia de Crisiu, se deschiará prin acésta de morti. —

Din sesiunea tribunalului civile alu comitatului Zarandu tienuta în Baia de Crisiu în 22 Noembre 1864.

Cursurile la bursa în 20. Decembre 1864 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl	52 1/2 cr. v.
Augsburg	—	—	116 "	— "
London	—	—	116 "	40 "
Imprumutulu nationalu	—	—	79 "	60 "
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	71 "	— "
Actiile bancului	—	—	776 "	— "
" creditului	—	—	170 "	30 "

Obligatii desarcinarii pamentului în 18. Decembre 1864 :

Bani 70.75 — Marfa 71.50

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.